

Ferðavinnan og framtíðin

Oddagrein

SUMMARÍÐ er komið og við tí eisini ein stór fjöld av útlendskum ferðafólki. Henda seinasta tíðin hevur verið rættiliga turbulent hvat júst ferðavinnuáttakum viðvíkur. Fyrst var tað kunningardiskurin í Vágum, sum varð stongdur men sum nú skilst er latin uppaftr. Síðani vóru tað hasir svensku stuttleikafiskararnir, sum hindu væl til standa, tá teir komu til Føroya at fiska men sum fingi sum vátan vott frammáná, tá tað ikki úttan víðari bar til at fiska um okkara leiðir. Seinni kom hetta tó uppá pláss.

NÚ skulu vit sjálvandi ansa eftir ikki at gera eina flugu til ein elefant. Tí sjálvandi vilja tað vera trupulleikar og misskiljingar í eini vinnu sum nettup ferðavinnuni, har tú jú hevur við fremmandafólk at gera. Men tað, sum er umráðandi, er, at vit læra av mistøkum, og hetta gera vit bert við at umrøða tey. Tí er tað rætt, at mál sum hatta við kunningardiskinum í Vágum og svensku stuttleikafiskimonnum, koma fram í dagsins ljós alt fyri eitt.

VIT skulu ikki her siga, hvat er gjørt skeivt og ikki í sambandi við Kunningardiskin. Tí kundi tað verið áhugavert at fingið eina almenna frágreiðing frá Ferðaráðnum, sum jú var tað, ið fyrst segði fólkunum upp fyri harnæst at senda tey í feriu. Nú svenskir stuttleikafiskimenn koma til Føroya er Ferðaráðið aftur í fokus. Tí tær brosjurur, sum Ferðaráðið hevur latið gera um eitt nú góðu móguleikarnar hjá ferðafólki at fara á flót, hava ikki verið nøktandi. Tær hava ikki greitt ferðafólki frá, hvørjar avmarkingar eru ol. Og nettup hetta er so ómetaliga týðningarmikið, tá roynt verður at fáa útlendingar henda vegin. Her endaði søgan við sviðnum tvørturímóti við „happy end“, nú teir fingi ein stóran kalva. Meira um hetta í blaðnum í dag.

LATIÐ okkum læra av hesum øllum. Latíð okkum ikki vera bangin fyri at fáa kritikk, tí tað er nettup kritikkur - tað at vísa á mistøk, feilir og skeivleikar - ið er við til at bota um, so vit fáa eina vinnu, ið vit kunnu vera errin av. Hetta er ein partur av menningini.

LEYGARDAGIN fingi 19 føroyingar prógv sum ferðaleiðarar. Vit ynskja teimum tillukku. Tað er nettup slíkt sum ein ferðaleiðaraútbúgving, sum skal forða fyri, at tað henda ov nógv misskiljingar og skeivleikar í hesi vinnu. Tað at arbeiðið við ferðafólki verður lagt upp á eitt professionelt støði longu frá fyrsta degi. Nýggju ferðaleiðararnir hava eftir okkara tykki eina týðandi uppgávu, sum m.a. er at tryggja, at vit fáa eina ferðavinnu, ið bæði vit føroyingar og ferðafólkini kunnu verða nøgd við. At henda vinna so eisini kann mennast til at vera eitt av teimum beinunum, sum samfelagsbúskapurin kann standa á umframt fiskivinnuna er bara at fegnast um. Latíð okkum ikki vera bangin fyri at læra av hvørjum øðrum, og latið okkum lurta heldur enn at skrúva fyri móttakaranum, tá sunnur kritikkur verður reistur.

Sosialurin

Viðmerking:

Góðtaka ikki skerjing um eftirútbúgving

Føroya Lærarafelag kann undir onum umstøðum góðtaka, at landsstýrismaðurin í skulamállum hevur ætlanir um at skerja eftirútbúgvingina av føroyskum fólkaskúlaáttakum soleiðis, at ársskeiðini í Føroyum 1999/2000 verða skorin burtur.

Eftirútbúgvingin av lærarum er ein so týðandi partur í fremjanini av nýggju fólkaskúlaáttakini, at vit vanta, at henda ikki fer at virka, tá so týðningarmikið økir verða skerð.

Vit eru stórliga bangin fyri, at við hesum er nýggja fólkaskúlaáttakin deydadømd.

Myndugleikin skal ikki vanta, at Føroya Lærarafelag loyvir limum sínum at taka uppá seg nýggjar undirvísingarrættir, úttan at teir fáa útbúgving í hesum.

Samstundis metir Føroya

Lærarafelag at hetta er eitt greitt brot á grein 2 í Høvuðssáttmálanum, sum sigur, at partarnir skulu fremja gott samstarv.

Eitt týðiligt tekin um, hvussu út av lagi vánalig arbeiðsviðurskiptini í fólkaskúlanum eru, og hvussu nógv lærarar stúra fyri framtíðini hjá fólkaskúlanum er, at so fá hava hug at søkja skúlastjórarstørvini, sum nú eru leys.

Undirvísingar- og mentamálastýrið lýsir í hesum døgum størvini leys fyri aðru ferð.

Tað er okkara vón, at limir okkara framhaldandi, av sær sjálvum á henda hátt, fara at vísa á, at leiðsluviðurskiptini kreva stórar ábøtur. Tað er gott, at limir okkara soleiðis vísa á vónleysu støðuna í føroyska fólkaskúlanum.

Føroya Lærarafelag hev-

ur við Høvuðsáttmálanum frá 10. juli 1998 bundið seg á hond og fót, so felagið sjálvt kann ikki blokera hesi størv, hóast vit høvdu havt bestan hug til tað.

Hvussu kunnu fólk hava hug at leiða eitt skúlaverk, sum liggur í andaleypi?

Føroya Lærarafelag sá skriftina á veggnum fyri nógvum árum síðani, tá tann nýggja fólkaskúlaáttakin varð tryst omanfyri okkum, men lítli og ongir pengar fylgdu við, og vit gjørdur vart við vandan.

Nú skriftin er sett upp við neonljósi og blinki, má myndugleikin reagera.

Myndugleikin má siggja, at tað ber ikki til at leggja størri og nýggjar arbeiðsbyrðar á fólk úttan at gjalda teimum meira í løn. Hetta er ognartøka.

Um hildið verður á fram við hesum framferðarhátti,

verður Føroya Lærarafelag noytt at seta tiltøk í verk.

Føroya Lærarafelag
Elsa Birgitta P. Petersen,
formaður

Føroyar, kongsveldi in spe

Í Sosialinum 11. í h.m. er fráboðandi, at Løgtingsins Uttanlandsnevnd við Hergeiri Nielsen (T) sum formanni ætlar sær at ferðast til Liechtenstein (óivað sama landið sum í „heims atlas“ er stavað Liktstein), og at javnartlokkurin ikki verður við í ferðalagnum, tí at talan er veruliga um eina fullveldisekspeidition.

Hetta má heilt náttúrligt fáa okkum, sum um ikki so langa tíð skulu taka støðu til framtíðarlagnu føroyinga, at spyrja: Hvat gott kann spyrjast burturúr, tí at „serfrøðingar“ úr Føroyum fara til Liechtenstein fyri har við lykt venda hvønn stein fyri at vita, hvussu liechtensteinar suverenitetur verður handfarin?

Liechtenstein er konstitutionelt kongadømi við

fúrsta og lóggevandi Landtag og liggur í alpunum millum Schweiz og Eysturriki til stóðar 25 km x 6 km. Fúrstaðmið er kent fyri frimerkjaframleiðslu og sera lagaligan skattapolitikk. Har arbeiða umleið 20.000 fólk herav 12.000 útlendingar, og av teimum eru 7.000 búsett í Schweiz. Næstan ongin skattur og lagaligar reglur fyri útlendskum kapitali er orsök in til, at meira enn 25.000 handilsvirkir úr allari verðini eru skrásett í Liechtenstein.

Fúrstaðmið hevur mynt og tollunið við Schweiz, sum eisini hevur uttanríkispolitik Liechtensteinar um hendi.

Fúrstin kann innkalla og uppløysa ríkisdagin (Landtag), 1000 borgarar ella 3

kommunar (av 11) kunnu framleggja lógaruppskot. Lógar, samtyktar av ríkisdegnum, kunnu vrakast ella góðtakast við fólkakvøðu.

Um pástandurin, at ein politisk vitjan til Liechtenstein við formanninum í uttanlandsnevndini á odda er fullveldisekspeidition, er eftirfarandi, fer tað er verða spennandi at vita, um Føroyar sum ein nýggjur fuglur Fónix - hann visir seg hvørji 500 ár - risur úr Atlantshavinum áttokur Liechtenstein í teimum schweizisku/eysturriksku alpunum: Føroyar, konstitutionelt kongsveldi, sum gongur í arv til son eins og kongsjørdin við so at siga ongar skattalóg og 50% arbeiðsmegi úr øðrum londum.

Jú sanniliga, vit hava nógv í vænti, um ilgrunin

hjá Jóhannesi Eidesgaard, lógtings- og fólkatingsmanni, hevur hald í veruleikanum.

Skattaborgarar landsins, ið ikki hava gloymt politiska- og umsitingarlaga vitloysi í 80-unum, sum tók støðið undan vanligum viti og skili við katastrofalum avleiðingum fyri at kalla hvørt hús og heim, mugu spyrja, hvussu henda mikla ferðina eystur og vestur og suður í onnur lond verður figgjað. Í 80-unum jattaði lógtingið árliga 4-5 milliónir til ferða- og dagpening uttanlands, meðan lógtingið nú ikki ræður yvir meira enn 300 túsund um árið til sama endamálið.

Heri Mohr

Vitavarðarhúsinu í Akrabyrgi

Fyri nokrum árum síðani gjørdi vitaverkið av at selja húsinu hjá vitavörðinum í Akrabyrgi, av tí at tað ikki longur var neyðugt hjá teimum at hava manning búgvandi á hesum stað.

Longu framanundan hevði tað víst seg, at Akraberg var eitt tað besta stað til at fylgja við hvussu ferðafuglurin kom og fór millum Føroya og útlond. Fuglfrøðingar høvdu tí stóran áhuga í at tað framvegis bar til hjá teimum at nýta hesi

hús.

Samstarv varð so tikið upp millum Undirvísingar- og Mentamálaráðið, Náttúrugripasavnið, Fróðskaparsetur Føroya og Collegium academicum faeroense um at keypa húsinu og umvæla tey, so tey kundu gerast nýtilig til smærri skeið, eins og tað eisini skuldi bera til hjá vísindamonnum (t.d. fuglafrøðingum) at stóða har í longri tíðarskeið.

Nú eru húsinu liðug, og ber tí til at nýta tey til um-

hugsaða endamálið.

Vísindamenn, listamenn og rithøvundar, sum hava áhuga í at arbeiða í friði eitt ávíst tíðarskeið, kunnu leiga húsinu hesa tíð.

Harumframt ber til at hava smærri skeið í húsunum fyri 10 til 15 fólkum í senn.

Tey, sum áhuga hava fyri at nýta hesi hús, kunnu seta seg í samband við Dorete Bloch, tel. 31 85 88, fax 31 85 89, e-mail doreteb@ngs.fo

Heimasíðan hjá gjaldstovuni

www.gjaldstovan.fo

Í farnu viku var heimasíðuadressan hjá Føroya Gjaldstovu skeivt endurgivin. Hin rætta stendur omanfyri... Sosialurin biður Gjaldstovu og viðskiftafólk halda okkum til góðar.